

วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

เรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
และคุณธรรมในนักเรียนโรงเรียนบ้านแก่งสะเดา
ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
ผ่านแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน

โรงเรียนบ้านแก่งสะเดา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
เรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและคุณธรรมในนักเรียน
โรงเรียนบ้านแก่งสะเดา ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ
Active Learning ผ่านแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน

โรงเรียนบ้านแก่งสะเดา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

รายงานวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและคุณธรรมในนักเรียนโรงเรียนบ้านแก่งสะเดา ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ผ่านแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะการคิด และคุณธรรมจริยธรรมอย่างรอบด้าน ด้วยการดำเนินงานใช้กระบวนการ PDCA (Plan-Do-Check-Act) ควบคู่กับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงทั้งในห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรม และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ด้วยการทำโครงการและกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เป็นรูปธรรม

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อบันทึกผลการดำเนินงาน กระบวนการจัดกิจกรรม ผลลัพธ์เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ตลอดจนบทเรียนที่ได้รับและปัจจัยแห่งความสำเร็จ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รวมทั้งสามารถขยายผลสู่สถานศึกษาอื่น ๆ ในเครือข่ายต่อไป ขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ราษฎรชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ที่ให้ความร่วมมือจนการดำเนินงานประสบผลสำเร็จ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพและยั่งยืนต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
องค์ประกอบที่	๑
๑. ความเป็นมาและความสำคัญ	๑
๒. วัตถุประสงค์	๒
๓. ขั้นตอนการดำเนินงาน	๓
๔. ผลการดำเนินงาน	๖
๕. บทเรียนที่ได้รับ	๗
๖. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	๘
๗. การเผยแพร่	๘
ภาคผนวก	๑๐
ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning	๑๑

แบบรายงานผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ชื่อผลงาน	การส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและคุณธรรมในนักเรียนโรงเรียนบ้านแก่งสะเดา ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ผ่านแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน
หน่วยงาน	โรงเรียนบ้านแก่งสะเดา
สังกัด	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

๑. ความเป็นมาและความสำคัญ

การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยจัดขึ้นภายใต้กรอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑) ซึ่งมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตในสังคม โดยสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีเป้าหมายสำคัญเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีความเข้าใจในสังคมไทย ภูมิใจในความเป็นไทย มีจิตสำนึก ในความเป็นพลเมืองดี และตระหนักถึงคุณค่าของประวัติศาสตร์ชาติและท้องถิ่น การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ตาม หลักสูตรแกนกลางจึงไม่เพียงสอนเหตุการณ์ในอดีต แต่ยังเป็นเครื่องมือในการสร้างจิตสำนึกทางสังคมและ พัฒนาคุณธรรม (วิชัย วงษ์ใหญ่, ๒๕๖๑) จังหวัดสระแก้วจึงได้พัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น “สระแก้วศึกษา” เพื่อ บูรณาการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเข้ากับการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในพื้นที่ เนื้อหาของหลักสูตรมุ่งเน้นให้ ผู้เรียนเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สถานที่สำคัญทางโบราณคดี แหล่งวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของปราชญ์ ชาวบ้านในชุมชน กิจกรรมการเรียนรู้จากแหล่งจริง เช่น วัดเก่าแก่ ปราสาทสติกก่ออิฐ และอุทยานแห่งชาติ ปางสีดา ช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริง เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และซึมซับคุณธรรมผ่าน ประสบการณ์ตรง เช่น ความกตัญญูต่อบ้านเกิด และความรับผิดชอบต่อสังคม (บุญเลิศ ภูมิฉัตร, ๒๕๖๒) หลักสูตรท้องถิ่นจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างการเรียนรู้แบบองค์รวมที่เชื่อมโรงเรียนกับชุมชนอย่างยั่งยืน

กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายของหลักสูตรทั้งสอง ระดับ การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านแก่งสะเดาจึงใช้ Active Learning เป็นแนวทางหลัก โดยเน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลางและให้มีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการลงมือปฏิบัติ การสืบค้น และการ สะท้อนผลการเรียนรู้ (Bonwell & Eison, ๑๙๙๑; Prince, ๒๐๐๔) กระบวนการนี้สอดคล้องกับ ทฤษฎีการ เรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ของ Kolb (๑๙๘๔) ที่ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอนคือ การ สัมผัสประสบการณ์จริง (Concrete Experience) การสะท้อนคิด (Reflective Observation) การสรุปเป็น แนวคิด (Abstract Conceptualization) และการทดลองใช้ (Active Experimentation) การจัดกิจกรรมใน ลักษณะนี้ เช่น การออกภาคสนามศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์ การสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน หรือการจัด นิทรรศการประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเชิงลึกและซึมซับคุณธรรมโดยไม่ต้องบังคับ (Lickona, ๑๙๙๑; Freeman et al., ๒๐๑๔)

ดังนั้นโรงเรียนบ้านแก่งสะเดาจึงเห็นความสำคัญของการส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและ คุณธรรมในนักเรียนโรงเรียนบ้านแก่งสะเดา ด้วยกระบวนการ Active Learning ผ่านแหล่งเรียนรู้ของชุมชนจึง เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับทั้งหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์ตรง พัฒนาความรู้ควบคู่คุณธรรม และสร้างความภาคภูมิใจในชุมชน ผลลัพธ์คือผู้เรียนเกิด แรงจูงใจในการเรียนประวัติศาสตร์ เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และโรงเรียนสามารถสร้างความร่วมมือกับ ชุมชนเพื่อเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
๒. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม ลงมือปฏิบัติ ค้นคว้า และสะท้อนผลด้วยตนเอง
๓. เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกสาธารณะให้นักเรียน ผ่านประสบการณ์ตรงจากกิจกรรม
๔. เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการเป็นแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น
๕. เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ความกตัญญู ความรับผิดชอบ ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

๒.๒ เป้าหมาย

๒.๒.๑ กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นอนุบาล ๒ - ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๘ จำนวน ๑๒๓ คน

๒.๒.๒ เชิงปริมาณ

๑. นักเรียนชั้นอนุบาล ๒ - ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านแก่งสะเดา เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นผ่าน Active Learning ร้อยละ ๙๐
๒. นักเรียนสามารถบอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนได้ถูกต้อง ร้อยละ ๘๐
๓. นักเรียนแสดงพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อชุมชนดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ ๑๐๐

๒.๒.๓ เชิงคุณภาพ

๑. นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมชุมชน
๒. นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง คิดวิเคราะห์ และสรุปความรู้ได้ตามกระบวนการ Active Learning
๓. นักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมที่พึงประสงค์ เช่น ความกตัญญู มีวินัย และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์
๔. โรงเรียนและชุมชนเกิดความร่วมมือในการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนเป็นห้องเรียนจริงเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

๓. ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. การวางแผน (Plan)

ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

- วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑
- ศึกษาหลักสูตรท้องถิ่นสระแก้วศึกษา เพื่อระบุเนื้อหาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่สอดคล้องกับผู้เรียน

สำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

- ลงพื้นที่สำรวจแหล่งเรียนรู้ เช่น เขาน้อยบ้านแก่งสะเดา น้ำตกแก่งสะเดา วัดบ้านแก่งสะเดา เขื่อนพระสะทึง และแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ถ่ายภาพ บันทึกข้อมูล และเก็บประวัติคร่าว ๆ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรม

วางแผนกิจกรรมและจัดทำเอกสาร

- ประชุมคณะครูเพื่อกำหนดหัวข้อกิจกรรม Active Learning และบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย
- กำหนดกลุ่มเป้าหมายนักเรียน ระดับชั้น ปฏิทินการดำเนินงาน และตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI)
- จัดทำ เอกสารประกอบ เช่น แผนการสอน ใบงาน แบบประเมินผล และแผนประสานงานกับชุมชน

๒. การลงมือทำ (Do)

เตรียมความพร้อมก่อนจัดกิจกรรม

- ชี้แจงนักเรียนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และรูปแบบกิจกรรม
- แบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสนใจและความถนัด
- เตรียมสื่อ อุปกรณ์ และภาระงานสำหรับแต่ละกิจกรรม

ดำเนินกิจกรรมในห้องเรียน (Active Learning)

- จัดกิจกรรม Brainstorming และ Mind Mapping เพื่อเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเรื่องราวท้องถิ่น
- กิจกรรม Simulation / Role Play เช่น การจำลองเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของชุมชน
- การสืบค้นข้อมูลจากหนังสือ ภาพถ่าย เอกสารท้องถิ่น หรือเว็บไซต์ของจังหวัดสระแก้ว

ดำเนินกิจกรรมภาคสนามในชุมชน

- นำนักเรียนไปเรียนรู้ที่แหล่งประวัติศาสตร์จริง
- จัดภารกิจ Interview ราษฎรชาวบ้าน หรือผู้เฒ่าผู้แก่ที่รู้เรื่องประวัติท้องถิ่น
- นักเรียนบันทึกข้อมูลเป็นสมุดภาคสนาม ถ่ายภาพ/วิดีโอ และสะท้อนความคิดผ่านใบงาน

จัดกิจกรรมสร้างสรรค์หลังภาคสนาม

- จัดทำ นิทรรศการ/คลิปวิดีโอ/โปสเตอร์ เพื่อนำเสนอความรู้ที่ค้นพบ
- ให้นักเรียนสะท้อนผลการเรียนรู้แบบรายบุคคลและรายกลุ่ม

๓. การตรวจสอบ (Check)

ประเมินผลการเรียนรู้เชิงวิชาการ

- แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน (Pre-Test / Post-Test)
- ประเมินชิ้นงานจากใบงานและผลงานกลุ่ม เช่น แผนที่ความคิด นิทรรศการ

ประเมินคุณลักษณะด้านคุณธรรมและทักษะชีวิต

- ใช้แบบสังเกตพฤติกรรม เช่น ความรับผิดชอบ ความร่วมมือ การเคารพกติกา
- สรุปผลการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของนักเรียน

สะท้อนผล (Reflection)

- ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์สิ่งที่เรียนรู้ ปัญหา และข้อเสนอแนะ
- ประเมินความพึงพอใจของชุมชนและผู้ปกครองต่อโครงการ

๔. การปรับปรุง (Act)

สรุปผลและวิเคราะห์

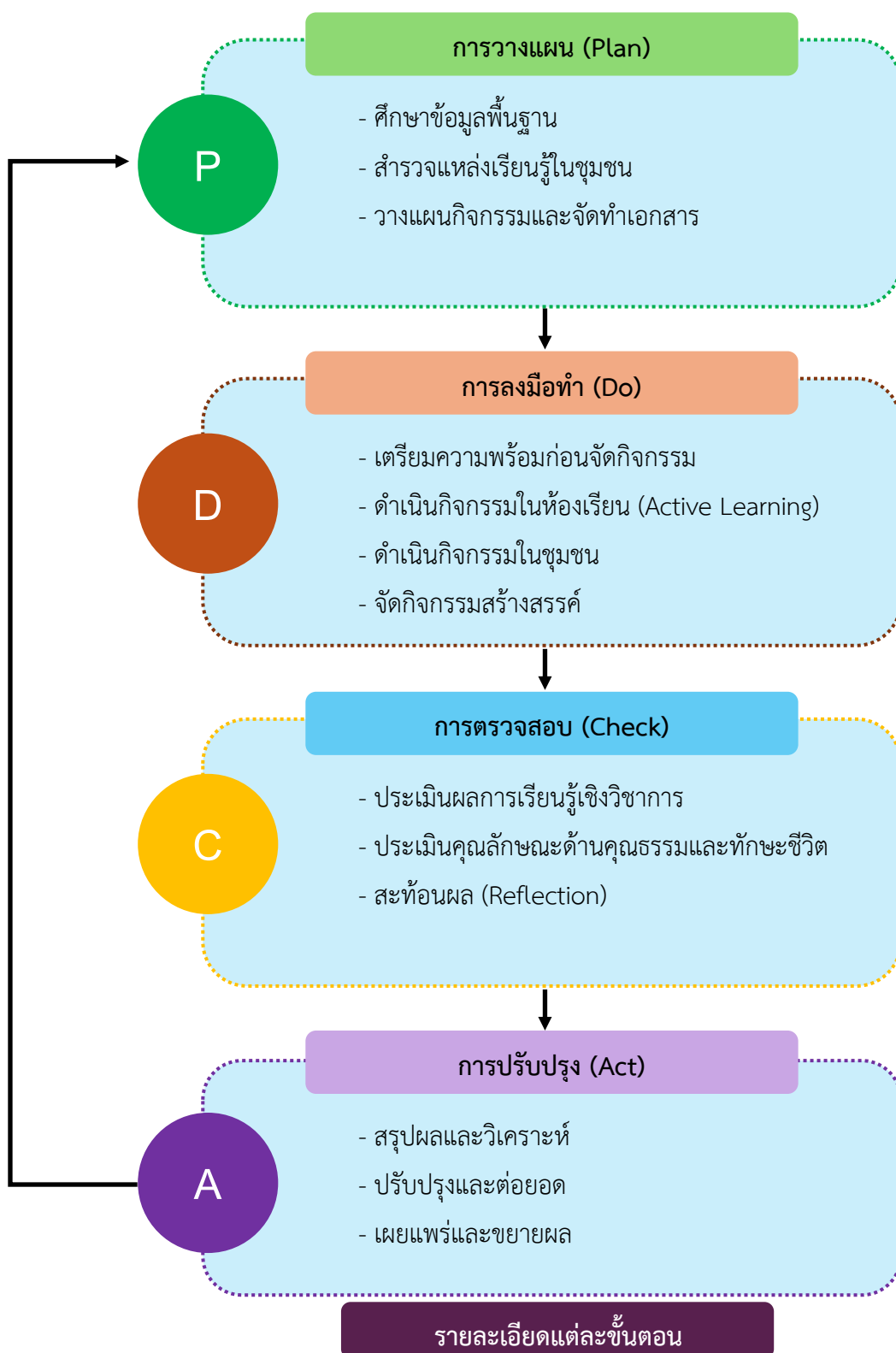
- รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ สรุปความสำเร็จและปัญหา
- วิเคราะห์ผลเทียบกับตัวชี้วัดที่กำหนดไว้

ปรับปรุงและต่อยอด

- พัฒนารูปแบบกิจกรรมให้หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียนมากขึ้น
- เพิ่มการบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น เช่น ศิลปะ ภาษาไทย หรือวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

เผยแพร่และขยายผล

- จัดทำรายงาน Best Practice และ Infographic แสดงขั้นตอน/ผลลัพธ์
- เผยแพร่แก่โรงเรียนเครือข่าย และใช้เป็นต้นแบบกิจกรรมเชิงนวัตกรรมในระดับเขตพื้นที่

๔. ผลการดำเนินงาน

๔.๑. ผลที่เกิดขึ้นบรรลุตามกิจกรรม

จากการดำเนินงานโครงการ “การส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและคุณธรรมในนักเรียนโรงเรียนบ้านแก่งสะเดา ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ผ่านแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน” ตามขั้นตอนและกระบวนการ PDCA (Plan-Do-Check-Act) พบว่า โรงเรียนบ้านแก่งสะเดาสามารถดำเนินกิจกรรมได้ครบถ้วนและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมชัดเจนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียน ดังนี้

๑. การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์สำคัญของชุมชนและจังหวัดสระแก้วเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเฉลี่ยร้อยละ ๗๐ แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านความรู้ นักเรียนยังสามารถจัดทำชิ้นงานสร้างสรรค์ เช่น แผนภาพความคิด (Mind Mapping) อินโฟกราฟิก และคลิปวิดีโอ เพื่อนำเสนอข้อมูลประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์

๒. การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ผลการดำเนินงานพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น โดยร้อยละ ๘๕ ของนักเรียนสามารถปฏิบัติตามมอบหมายงานและเสร็จสิ้นกิจกรรมอย่างเรียบร้อย อีกทั้งนักเรียนยังแสดงออกถึงความมีน้ำใจและจิตอาสา ทั้งในการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนและกิจกรรมภาคสนามร่วมกับชุมชน นอกจากนี้ยังเกิดความภาคภูมิใจในบ้านเกิดของตนเองและตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

๓. ทักษะการคิดวิเคราะห์และการสื่อสาร ซึ่งพัฒนาขึ้นจากกิจกรรม Active Learning นักเรียนสามารถตั้งคำถาม วิเคราะห์ข้อมูลทางประวัติศาสตร์จากเอกสาร ภาคสนาม และการสัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่นได้อย่างมีเหตุผล พร้อมทั้งนำเสนอผลงานทั้งในรูปแบบรายงาน การจัดนิทรรศการ และสื่อดิจิทัล ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียน ครู และชุมชน อันเป็นลักษณะของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

๔. ด้านความร่วมมือกับชุมชน โรงเรียนสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับปราชญ์ท้องถิ่น ผู้ปกครอง และหน่วยงานในพื้นที่ ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนทั้งสถานที่ ข้อมูล และทรัพยากรทางการเรียนรู้ โดยชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมร้อยละ ๗๐ ของกิจกรรมทั้งหมด ส่งผลให้โรงเรียนสามารถพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ยั่งยืนและสามารถขยายผลสู่การจัดกิจกรรมในปีการศึกษาต่อไป

จากผลลัพธ์ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินโครงการโดยใช้กระบวนการ PDCA ร่วมกับ Active Learning และการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สามารถบรรลุผลตามกิจกรรมและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึก ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณธรรมและทักษะชีวิตที่สำคัญต่อการเติบโตในสังคม

๔.๒. ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. สำหรับผู้เรียน

- ๑.๑ นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน
- ๑.๒ นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการเชื่อมโยงข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้หลากหลาย
- ๑.๓ นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น
- ๑.๔ นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในบ้านเกิดและตระหนักถึงคุณค่าของท้องถิ่น

๒. สำหรับครูและการจัดการเรียนรู้

- ๒.๑ ครูได้รับประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒.๒ ครูสามารถออกแบบกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบูรณาการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเข้าสู่บทเรียนได้
- ๒.๓ ครูสร้างนวัตกรรมการสอน สื่อการเรียนรู้ และโครงการที่สามารถขยายผลไปยังชั้นเรียนอื่น ๆ
- ๒.๔ ครูมีทักษะในการประเมินผู้เรียนทั้งเชิงกระบวนการและเชิงคุณลักษณะ

๓. สำหรับชุมชนและโรงเรียน

- ๓.๑ ชุมชนเกิดความร่วมมือกับโรงเรียน สนับสนุนข้อมูล แหล่งเรียนรู้ และบุคลากรในท้องถิ่น
- ๓.๒ ประชาชนและผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาแก่เยาวชน
- ๓.๓ โรงเรียนสามารถพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ยั่งยืนและต่อยอดกิจกรรมได้
- ๓.๔ ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและประเพณีของตนเอง พร้อมสนับสนุนการอนุรักษ์อย่างต่อเนื่อง

๕. บทเรียนที่ได้รับ

๑. การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ การนำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning มาใช้ ส่งผลให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการเรียนรู้ เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และสามารถเชื่อมโยงความรู้จากบทเรียนสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมาย การบูรณาการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอน ทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจ นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และตระหนักถึงคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชน
๓. บทบาทของครูในการออกแบบและบริหารจัดการกิจกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่ง การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายจำเป็นต้องอาศัยครูที่มีการวางแผนกิจกรรมอย่างรอบคอบ ใช้กลยุทธ์การสอนที่หลากหลาย และมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

๔. ความร่วมมือจากชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ การสนับสนุนจากผู้ปกครอง ปรากฏชุมชน และองค์กรท้องถิ่น ช่วยให้โครงการสามารถดำเนินไปอย่างราบรื่นและเกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืน ทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การใช้ทรัพยากร และการสร้างจิตสำนึกให้กับผู้เรียน
๕. การบริหารโครงการตามวงจร PDCA ช่วยให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานตามขั้นตอน Plan-Do-Check-Act ทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความเป็นระบบ ตรวจสอบได้ และสามารถถอดบทเรียนเพื่อนำไปปรับปรุงและขยายผลสู่การพัฒนาในระยะยาว

๖. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. การสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย สนับสนุนทรัพยากร และสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนา ส่งผลให้ครูและบุคลากรสามารถดำเนินโครงการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ
๒. ความร่วมมือของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา การทำงานเป็นทีมระหว่างครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระ การวางแผนร่วมกัน และการใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ทำให้สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น
๓. การมีส่วนร่วมของชุมชนและปราชญ์ท้องถิ่น การได้รับความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครอง และปราชญ์ท้องถิ่น ทำให้โครงการมีแหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เกิดความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียน
๔. การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่มีประสิทธิภาพ การเลือกใช้รูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้เชิงโครงงาน (Project-based Learning) การเรียนรู้จากปัญหา (Problem-based Learning) และการใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้จริง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึกและสนุกกับการเรียน
๕. การบริหารจัดการด้วยวงจร PDCA การดำเนินงานที่มีระบบตามวงจร Plan-Do-Check-Act ทำให้สามารถกำหนดเป้าหมาย ตรวจสอบ ติดตามผล และปรับปรุงพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จและยั่งยืน

๗. การเผยแพร่

๑. การเผยแพร่แนวปฏิบัติภายในโรงเรียน ครูผู้สอนได้จัดการนำเสนอแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและคุณธรรม โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ผ่านการประชุมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ภายในโรงเรียนบ้านแก่งสะเดา เพื่อถ่ายทอดวิธีการออกแบบกิจกรรมและสื่อการสอนที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้เชิงลึกของผู้เรียน นอกจากนี้ ครูในกลุ่มสาระอื่น ๆ เช่น ภาษาไทยและวิทยาศาสตร์ ได้นำวิธีการเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้กับหน่วยการเรียนรู้ของตนเอง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และต่อยอดวิธีการสอนอย่างเป็นรูปธรรม

๒. การเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์เพื่อขยายผลสู่ภายนอกแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศนี้ได้รับการเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ เพจ Facebook โรงเรียนบ้านแก่งสะเดา และเว็บไซต์ของโรงเรียน ทำให้ครูจากโรงเรียนอื่นในเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วและพื้นที่ใกล้เคียงสามารถเข้าถึงแนวปฏิบัติและนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของตน นอกจากนี้ ยังมีการเผยแพร่ผ่านกลุ่ม Line ของเครือข่ายครู ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นอย่างต่อเนื่อง

ภาคผนวก

ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning

โรงเรียนบ้านแก่งสะเดา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ